

VYSTRÍŽEK Z ČASOPISU

Ostravský večerník

17. IV. 1989

ze dne .....

△ Kateřina Krejčí jako Abigail Williamsová, Daniela Krhutová jako Betty a Lenka Kucharská v roli Mary Warrenové ve hře Arthura Millera Čarodějky ze Salemu. Foto: VLASTA PAVELKOVÁ

Čarodějnické procesy v americkém Salemu koncem 17. století inspirovaly v souvislosti s obdobím činnosti McCarthyho Výboru pro neamerickou činnost bezmála o tři sta let později amerického dramatika Arthura Millera k napsání Čarodějek ze Salemu, hře o ničivě síle nesnášenlivosti a politické moci, která ochromuje myšlení lidí, zbavuje je svědomí, deformuje objektivní skutečnost, vede k násilí. Se souborem činohry Petra Bezruče nastudoval „Čarodějky“ režisér Pavel Palouš.

Aby povýšila specifické rysy Millerova humanistického poselství, musela by být v inscenaci zvýrazněna individuální psychologie postav, z níž vycházejí dramatické vztahy a situace. Inscenátoři zvolili výklad, s nímž lze polemizovat už od kostýmů. (Martha Rozkopřová). U většiny postav jsou realizovány v puritánsky strohém kontrastu černé a bílé. V obrácené bíločerné tonalitě byla řešena výprava v zajímavé studiové inscenaci F. Sologuba. Posedlý téhož režiséra i souboru (scéna a kostýmy M. Čech a J. Čechová). Na rozdíl od „Čarodějek“ je ve hře nevýrazná vnitřní individualizace charakterů [pod-

Ani »Miller« ani »Goya«

statné je, že přízpůsobivé existence postav deformuje tentýž společenský rozklad] již součástí vlastního dramatického textu. Co bylo v Posedlém funkční [byť s výhradami] působí v kostýmech druhé inscenace jako ploché.

Představení potvrzuje, že herecký soubor „bezruče“ má své kvality. Zvláště tam, kde herci hrají „spor přirozenosti s demagogií“ se zaujetím, je to znát. Z řady dobrých hereckých výkonů lze připomenout Sovova Tomáše Putmana, Alžbětu Proctorovou Věry Janků až na vyvrcholení závěrečné scény, kdy nevyužila celý bohatý rejstřík dramatické a psychologické situace, Abigail Williamsovou Kateřiny Krejčí. S představitelstvem, citlivým respektováním režijních záměrů i výrazu představení jsou ostatně realizovány všechny ženské role. Ladislav Brückner a Vladimír Čapka jsou naopak typově i hereckým natu- relem méně přesvědčivými před-

recenze

staviteli Johna Proctora a pastora Johna Haila.

Vztah světla a stínu převedený do plochy uzavírající jeviště vyvolá spolu s charakterem komponování postav na scéně občas reminiscence na Goyovy grafické listy. Aby však byla inscenace [nejen pokud jde o výpravu] „goyovská“ muselo by v ní být mnohem víc hořkosti, vášnivosti a zoufalství, než má.

Čarodějky ze Salemu jsou, jako většina ostatních inscenací souboru Petra Bezruče, určený mladému divákovi a mládež skutečně tvoří většinu publika. Se specifickým určením scény se nerozchází dramaturgie. „Čarodějky“ mají výrazně emotivní téma i postavy. Ani „millerovská psychologie“ ani „goyovská expresivita“ směřující od konkrétní u-

dálosti k její nadčasové metafoře, ani „čarodějnické procesy“ jako symbolické zobrazení negativních společenských stavů, nemusí být vnitřně bezručovského publika cizí. Televizní programy s náročnějšími uměleckými ambicemi, pokud takové existují, sledují podle statistických výzkumů diváci všech generací, mezi držitelé členských průkazů filmových klubů náročného diváka převažují studenti a učni. Aby však byl vytvořen dramatický prostor, musí „čas na scéně“ svými komponenty a rytmem korespondovat s vnitřním časem diváka, se způsobem jeho prožívání přítomné chvíle. Inscenaci Pavla Palouše nechybí jednotící názor [podtrhuje její přetrvávající temné napětí ve hře], smysl pro scénický znak, kultivovanost a schopnost používat prostředky moderní antiluzivní divadelní řeči. Soustředěnou strohostí, bez invenční pozornosti k dramatickým detailům, chladem výrazu, staticností scény, převládáním situačních složek nad akcí [která určuje např. pohyb herce na jevišti] apod. se však představení mladému bezručovskému divákovi vzdaluje.

PRAŽSKÁ INFORMACNÍ SLUŽBA
odbor výstřižků

Praha 2-Vyšehrad, K rotundě 8/82 - tel. 29 73 78

VÝSTŘIŽEK Z ČASOPISU

OPB

Ostravský večerník

14. 11. 1989

ze dne

Pozvánka na premiéru

Čarodějnický proces v americkém puritánském městečku Salem v roce 1692 je jedním článkem jevů historie, které, jak dokumentuje například genocida v Kampučii či apartheid v Jihoafrické republice, nemá lidstvo ještě zdaleka za sebou. Významný americký dramatik Arthur Miller sám na své kůži zažil perzekuci McCarthyho Výboru pro neamerickou činnost. V letech 1951—1952 pozvedl veřejně hlas svého lidského svědomí proti tomuto násilí. Ve hře Čarodějky ze Salemu se mu podařilo velmi přesně a přesvědčivě odhalit kořeny vzní-

ku a příčiny šíření davových psychóz, vedoucích k násilí proti člověku.

Millerovy Čarodějky ze Salemu nastudoval pod vedením režiséra Pavla Palouše soubor Činohry Petra Bezruče. Rolí Abigail Williamsově vytvořila Kateřina Krejčí, jejímiž hlavními protihráči budou L. Brückner jako John Proctor, M. Sova jako Tomáš Putnam a V. Čapka jako Pastor Hale. Autorkou výpravy je Marta Rozskopfová. Premiéra se uskuteční 18. února na scéně Petra Bezruče.

(r)